

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencla, MA ve věci

žalobkyně: E. S., nar. X
bytem X
zastoupená Ing. F. S.
bytem X

proti
žalovanému: Krajský úřad Jihomoravského kraje
sídlem Žerotínovo náměstí 3, 601 82 Brno

za účasti
osob zúčastněných na řízení: I) Římskokatolická farnost Veverská Bítýška
sídlem Hvozdecká 125, 664 71 Veverská Bítýška
II) Městys Veverská Bítýška
sídlem Náměstí na Městečku 72, 664 71 Veverská Bítýška

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 4. 2021, č. j. JMK 63279/2021,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

IV. Osoby zúčastněné na řízení **nemají právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobou doručenou Krajskému soudu v Brně dne 3. 6. 2021 se žalobkyně domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 4. 2021, č. j. JMK 63279/2021 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný částečně změnil usnesení Městského úřadu Veverská Bítýška (dále jen „stavební úřad“) ze dne 10. 8. 2020, č. j. VB/1704/20/SU-K (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), tak, že text „...vydává usnesení, kterým se zastavuje v souladu s ust. § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu dle ust. § 129 odst. 3 stavebního zákona řízení o dodatečném povolení stavby „přesahu okapního žlabu“ bývalé stodoly umístěné na pozemku par.č. XA, k.ú. V. B. na pozemek par.č. XB, k.ú. V. B....“ nahrazuje textem „...vydává usnesení, kterým se zastavuje v souladu s ust. § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu dle ust. § 129 odst. 3 stavebního zákona řízení o dodatečném povolení stavby, a to v jeho části - stavby „přesahu okapního žlabu“ bývalé stodoly umístěné na pozemku par.č. XA, k.ú. V. B. na pozemek par.č. XB, k.ú. V. B.“, a ve zbytku zamítl odvolání žalobkyně a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně považuje napadené rozhodnutí za nesprávné, nepřezkoumatelné a vnitřně rozporné, a to ze stejných důvodů jako které uvedla ve správní žalobě vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 31 A 128/2020, ke kterým doplňuje následující.
3. Správní orgány nesprávně posoudily důvody vedoucí k zastavení řízení o dodatečném povolení stavby, kterou nyní považují nejen za udržovací práce, ale také za práce nezbytné a nutné, jejichž absence by představovala stavební závadu. V takovém případě by bylo nezbytné ji ohlásit na Ministerstvo místního rozvoje. Žalobkyni však není známo, zda tak stavební úřad učinil. Pokud ne, jde pouze o tendenční a účelovou argumentaci. Postup podle § 129 stavebního zákona je přitom přípustný i v případě závadného stavu. Žalovaný deklaruje, že jde o závadu původní stavby, přestože nebyla dochována žádná dokumentace. Navíc je zcela zřejmé, že historicky hospodářské budovy okapy neměly a nyní je stavba užívána jinak. Měla by proto existovat změnová dokumentace ke změně užívání. Hypotetická dedukce žalovaného je porušením zásady legality a zásady materiální pravdy. Pokud by chtěl stavebník realizovat nové okapy, mohl umístit tzv. naokapní žlab a nezasáhnout tak nad pozemek žalobkyně. Nový zásah je přitom nepřípustný také podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1000/2010. Správní řízení a tím i napadené rozhodnutí tedy trpí zásadní vadou ve zjišťování rozhodných okolností. Žalobkyně uvádí, že není prokázáno, zda jde o stavební úpravu ničeho nevyžadující. Pouhým zrakem je zřejmé, že došlo ke změně půdorysného negativního vlivu stavby. Montáž nových okapů a žlabů není práce, ale stavební úprava, která takové zařízení neměla nikdy povolené, resp. se na stavbu umísťuje nové zařízení a nejsou s tím spojené udržovací práce něčeho, co již na stavbě existovalo a bylo povoleno. Žalovaný rozhodl na základě svých domněnek, že je nutné, aby stavba měla okapy a žlaby, aniž by vzal na zřetel možnost jejich provedení v jiné podobě, což je zcela mimo základní principy správního řádu a rozhodovací praxi správních soudů. Konkrétně žalobkyně poukazuje na

porušení zásady zákazu zneužití správního uvážení, zásady legality a zásady veřejné správy jako služby.

4. Kromě toho žalobkyně považuje napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť z odůvodnění musí být seznatelné, proč žalovaný považuje nové stavební úpravy stavby za legitimní a nezbytnou údržbu nevyžadující žádné povolení a proč je toto stavební závadou, kterou zřejmě nikde neneviduje, ač je tomu ze zákona povinen.

III. Vyjádření žalovaného

5. K podané žalobě se žalovaný vyjádřil v podání doručeném krajskému soudu dne 3. 9. 2021. Uvedl, že námitky zpochybňující závěr o tom, že se jednalo o udržovací práce nevyžadující rozhodnutí či opatření stavebního úřadu, jsou zcela bezpředmětné. Bez řízení o odstranění stavby nelze vést řízení o dodatečném povolení stavby. Zastavením řízení o odstranění stavby tak nastala skutečnost předpokládaná § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu – žádost se stala bezpředmětnou a stavební úřad tak neměl jinou možnost, než řízení o dodatečném povolení stavby zastavit.

IV. Posouzení věci krajským soudem

6. Krajský soud na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě soud rozhodl, aniž nařizoval jednání, za podmínek vyplývajících z § 51 odst. 1 s. ř. s.
7. Na prvním místě se krajský soud zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí, neboť se jedná o vadu, kterou posuzuje z úřední povinnosti a která by, jak vyplývá již z jazykového výkladu, měla za následek nemožnost přezkumu napadeného rozhodnutí.
8. Podle žalobkyně je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť z odůvodnění není seznatelné, proč žalovaný považuje nové stavební úpravy stavby za legitimní a nezbytnou údržbu nevyžadující žádné povolení a proč je toto stavební závadou, kterou zřejmě nikde neneviduje, ač je tomu ze zákona povinen.
9. Krajský soud však nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí neshledal. Žalovaný se povahou stavby okapního žlabu zabýval na několika místech napadeného rozhodnutí. Především uvedl, že „je osazení okapu osazením klempířského prvku jako nezbytné součásti střešní konstrukce“ (s. 8 napadeného rozhodnutí), „[o]kapní žlaby lze z toho hlediska považovat za nezbytnou součást stavby, resp. střechy, která zamezuje unikání vody do stavebních konstrukcí a v posuzovaném případě rovněž zamezuje stékání vody na sousední pozemek. Je tedy nepochybné, že okap měl být na stavbě umístěn a tedy řešen již v původní „projektové“ dokumentaci stavby stodoly jako její nezbytný prvek, neboť absence je stavební závadou“ a „[b]jeze sporu zůstává, že je okap funkčním prvkem zajišťujícím její dobrý stavební stav a to prvkem obligatorním, jehož osazení mělo být řešeno již od počátku stavby“. Žalovaný pak posouzení charakteru stavby okapního žlabu uzavřel s tím, že je nesporně udržovací prací vedoucí k zajištění jejího dobrého stavebně technického stavu (s. 9 napadeného rozhodnutí). Z citovaných částí napadeného rozhodnutí podle názoru krajského soudu vyplývá, že žalovaný odůvodnil svůj závěr o povaze stavby okapního žlabu. Vysvětlil,

proč jej má za udržovací práci, kterou následně subsumoval pod § 79 odst. 5 ve spojení s § 103 odst. 1 písm. c) stavebního zákona jako nepodléhající žádnému povolení stavebního úřadu. Taktéž uvedl, že absence okapu by byla stavební závadou, neboť se jedná o obligatorní prvek střechy, jehož funkci v napadeném rozhodnutí taktéž vymezil. Ke správnosti závěrů žalovaného se krajský soud vyjadřuje níže.

10. Kromě uvedeného krajský soud ověřil, že žalovaný reagoval na námitky žalobkyně, uvedl důvody svého rozhodnutí i podklady, ze kterých vycházel, a proto došel k závěru, že napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné. Přistoupil proto k přezkumu napadeného rozhodnutí v rámci námitek uplatněných v žalobě.
11. Žalobkyně především namítá, že správní orgány nesprávně posoudily důvody vedoucí k zastavení řízení o dodatečném povolení stavby, kterou nyní považují nejen za udržovací práce, ale také za práce nezbytné a nutné, jejichž absence by představovala stavební závadu.
12. Povahou okapního žlabu se zdejší soud zabýval již v řízení vedeném pod sp. zn. 31 A 128/2020. Okapní žlab je dle něj součástí střechy, ve které se zachytává voda stékající z plochy střechy a je odváděna na určené místo. Slouží tedy k odvodu vody tak, aby voda nevnikala do stavební konstrukce a na sousední pozemky. Instalace okapního žlabu je jedním z nástrojů zajištění dobrého stavebního stavu stavby a je proto vždy udržovací prací ve smyslu § 3 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění účinném do 31. 12. 2017, ať už je instalován nový okapní žlab, nebo se jedná o výměnu okapního žlabu (bez ohledu na jeho typ). Nadto při změně v užívání stavby z původní stodoly na stavbu určenou pro bydlení by nemohl být vydán souhlas, popř. povolení stavebního úřadu, pokud by stavba nesplňovala podmínky stanovené právními předpisy. K tomu krajský soud odkazuje především na § 25 odst. 6 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění účinném do 4. 10. 2021, podle kterého *„musí být zamezeno stékání dešťových vod nebo spadu sněhu ze stavby na sousední pozemek“*. Strany v nyní projednávané věci přitom netvrdí, že změna využití stavby proběhla v rozporu s právními předpisy, a neusuzuje tak ani krajský soud. Není proto důvod domnívat se, že by stavba okapního žlabu nebyla udržovací prací pro rozpor s projektovou dokumentací, resp. stavem stavby před stavbou okapního žlabu, neboť musela být její součástí již v době, kdy došlo ke změně využívání stavby.
13. V této souvislosti žalobkyně namítala, že by měla existovat změnová dokumentace, neboť historicky hospodářské budovy okapy neměly a nyní je stavba užívána jinak. Také touto skutečností se krajský soud zabýval ve výše citovaném rozsudku. Ze správního řízení totiž vyplynulo, že projektová dokumentace ke stavbě, na které je umístěna stavba okapního žlabu, se nedochovala a nebylo tak možné ověřit (ne)soulad stavby okapního žlabu s projektovou dokumentací. Ze správních spisů nevyplývá ani informace o možné existenci jiné dokumentace, např. právě žalobkyní namítané změnové dokumentaci. To však není na překážku posouzení charakteru stavby okapního žlabu, neboť je možné se zabývat druhým rozlišovacím hlediskem, a sice účelem provedené stavby okapního žlabu, tedy zda sloužila k zabránění znehodnocení stavby a prodloužení její životnosti, jak vymezuje § 3 odst. 4 stavebního zákona. Jak bylo uvedeno výše, právě okapní žlab dle názoru krajského soudu toto kritérium splňuje.
14. Udržovací práce nevyžadují ohlášení stavebnímu úřadu ani stavební povolení, pokud jejich provedení nemůže negativně ovlivnit zdraví osob, požární bezpečnost, stabilitu,

vzhled stavby, životní prostředí nebo bezpečnost při užívání a nejde o udržovací práce na stavbě, která je kulturní památkou (§ 103 odst. 1 písm. c) stavebního zákona). V projednávaném případě se jedná o instalaci okapního žlabu, která dle názoru krajského soudu nemá žádný ze zmíněných negativních důsledků a nejedná se ani o kulturní památku. Pro instalaci okapního žlabu teda nebylo třeba ohlášení stavebnímu úřadu ani stavební povolení. V takovém případě stavební úřad neměl zákonný důvod zahájit řízení o odstranění stavby pro její provedení bez úkonu vyžadovaného stavebním zákonem podle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona. Z toho také vyplývá, že neměl-li stavební úřad zákonný důvod pro zahájení řízení o odstranění stavby, neměl ho ani k zahájení řízení o dodatečném stavebním povolení.

15. Nutný postupem stavebního úřadu proto bylo ukončení nezákonně zahájeného řízení o dodatečném stavebním povolení, což učinil vydáním prvostupňového rozhodnutí, které žalovaný napadeným rozhodnutím převážně potvrdil.
16. Žalobkyně dále upozorňuje na skutečnost, že pokud by se v případě absence okapního žlabu jednalo o stavební závadu, musel by ji stavební úřad či žalovaný ve smyslu § 14 stavebního zákona ohlásit MMR.
17. Žalovaný má za to, že absence okapu je stavební závadou (s. 9 napadeného rozhodnutí).
18. Stavební zákon v § 14 vymezuje součinnost Ministerstva pro místní rozvoj se stavebními úřady a dalšími zúčastněnými správními orgány při provozování systému stavebně technické prevence. Rozsah a způsob předávání informací je stanoven § 18s vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření, ve znění účinném do 19. 4. 2018. Účelem této povinnosti je možnost sledování a analýzy závažných nebo opakujících se vad ve výstavbě, kterým je třeba ve veřejném zájmu předcházet (viz Důvodová zpráva k zákonu č. 350/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb.). Nejedná se však o založení povinnosti stavebním úřadům aktivně zjišťovat či objasňovat stavební vady, jak naznačuje žalobkyně, což vyplývá již z jazykového výkladu citovaného ustanovení (viz podmínka „pokud jsou jim takové informace předávány nebo pokud je zjistí v rámci výkonu své činnosti“ stanovená v § 14 odst. 2 stavebního zákona). Kromě výše uvedeného je však stavební úřad ve veřejném zájmu oprávněn nařizovat provedení udržovacích prací (§ 132 odst. 2 písm. e) stavebního zákona a obdobně též (§ 139 odst. 1 věta první stavebního zákona), přičemž veřejným zájmem se rozumí mimo jiné odstranění stavebně bezpečnostních, požárních, hygienických, zdravotních nebo provozních závad na stavbě nebo stavebním pozemku (§ 132 odst. 3 písm. e) stavebního zákona). Stavební úřad tak učiní rozhodnutím, v jehož odůvodnění uvede konkrétní veřejný zájem, který zásah vyžaduje (§ 132 odst. 5 stavebního zákona). Příslušné řízení stavební úřad zahájí z moci úřední.
19. Z citovaných ustanovení vyplývá možnost stavebního úřadu nařídít ve veřejném zájmu zjednání nápravy, není-li stavba udržována. Posouzení, zda je takový postup vhodný, přísluší stavebnímu úřadu, nikoli krajskému soudu na tomto místě. Ať už by se o stavební závadu jednalo či nikoli, nemění to nic na výsledku řízení o dodatečném povolení stavby, neboť ke stavbě okapního žlabu stavebník nepotřeboval stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu. Řízení, jehož předmětem by bylo případné nařízení provedení udržovacích prací spočívajících v instalaci okapního žlabu, by bylo samostatným správním řízením, které nemá vliv na nyní projednávané řízení o dodatečném povolení stavby.

20. Žalobkyně dále namítá, že pokud chtěl stavebník realizovat nové okapy, mohl umístit tzv. nadokapní žlab a nezasáhnout tak nad pozemek žalobkyně. K tomu odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1000/2010 ze dne 19. 12. 2011, ve kterém uvedl, že není přípustné zřizovat části stavby (např. zateplení zdi, balkony apod.) zasahující do prostoru nad sousedním pozemkem bez právního důvodu. Tyto závěry však krajský soud nepovažuje za relevantní pro posuzovanou věc. Mezi stranami je sporné, zda stavba okapního žlabu přesahuje na pozemek žalobkyně či nikoli. Touto skutkovou otázkou by se stavební úřad zabýval až v případě, že by oprávněně vedl řízení o dodatečném povolení stavby. To se však v nyní projednávaném případě nestalo, neboť k zahájení řízení o odstranění stavby a na něj navazujícího řízení o dodatečném povolení stavby došlo bez právního důvodu. Jediným možným řešením je proto ukončení takto zahájených řízení. Zjištění hranice pozemků a tím případného přesahu stavby okapního žlabu tak jde v tomto případě nad rámec stavebního zákona. Žalobkyně však může zvolit řešení cestou občanského práva.
21. Žalobkyně v žalobě namítala také porušení celé řady zásad správního řízení. Krajský soud souhlasí s názorem žalobkyně, že se stavební úřad v průběhu řízení dopustil procesních pochybení. To však v nyní projednávaném případě nemohlo mít vliv na zákonnost výsledného rozhodnutí, neboť jak bylo uvedeno výše, řízení o odstranění stavby a na něj navazující řízení o dodatečném stavebním povolení stavby okapního žlabu vůbec nemělo být zahájeno. Jediným důsledkem nezákonně zahájeného řízení pak nutně musí být ukončení tohoto řízení bez nařízení odstranění stavby.
22. Nutno také podotknout, že žalobkyně se prostřednictvím žaloby domáhá zrušení rozhodnutí o zastavení řízení o dodatečném povolení stavby okapního žlabu, přičemž z jejího vyjádření vyplývá, že nemá zájem na jejím dodatečném povolení. Fakticky tak brojí proti rozhodnutí, které má stejné účinky, jako kdyby správní orgány žádost o dodatečné povolení zamítly. Šanci na úspěch by měla, pokud by důvodně brojila proti výsledku řízení o odstranění stavby.

V. Shrnutí a náklady řízení

23. S ohledem na vše shora uvedené dospěl soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného, kterým bylo odvolání žalobkyně zamítnuto, bylo vydáno v souladu se zákonem a shora uvedené žalobní námitky nejsou důvodné. Soud proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.
24. Výroky o nákladech řízení mají oporu v § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně v řízení úspěšná nebyla, a proto jí právo na náhradu nákladů řízení nepřisluší. Žalovaný měl v řízení plný úspěch, ale v souvislosti s tímto řízením mu žádné náklady nad rámec jeho administrativní činnosti nevznikly, a proto krajský soud rozhodl, že se žalovanému náhrada nákladů řízení nepřiznává.
25. O náhradě nákladů osob zúčastněných na řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. V tomto řízení žádná

povinnost osobám zúčastněným na řízení uložena nebyla, a proto na náhradu nákladů řízení právo nemají.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 7. června 2022

JUDr. Jaroslava Skoumalová v. r.
předsedkyně senátu